

5 клас - "Елементи книги"

Автор: Лампіга Алла Віталіївна

Тема: *Елементи книги*

Мета: *Ознайомити* учнів з основними елементами книги, видами і способами оправи книги, з назвами структурних частин книжки.

Обладнання: плакати з прислів'ями про книгу, виставка книг, таблички з назвами структурних частин книжки.

Хід уроку.

I. Оголошення теми та мети уроку.

II. Вивчення нового матеріалу.

Розповідь бібліотекаря.

Кожна книга, що потрапляє до ваших рук має свій «верхній одяг». Сьогодні на уроці ми познайомимося з основними елементами книги, що і складають книжковий «одяг». Отже давайте візьмемо книгу і уважно її розглянемо. (Використовуються різні книги) Це може бути **паперова обкладинка** або **картонна палітурка** на яку часто одягають **суперобкладинка**. Іноді робиться цупка паперова обкладинка без назви і прізвища автора, а всі дані про книжку друкуються на суперобкладинці.

Як правило, книги великого об'єму мають тверду картонну **палітурку**, обклеєну із зовні папером або тканиною. Якщо подивитися на книгу з низу, то можна побачити із під **спинки** барвисту чи одноколірну стрічку - **каптал**.

Він використовується для того, щоб прикрасити книгу і приховати загин тканини **спинки** та тонку картонну смужку - **відстав**, яка використовується для того, щоб спинка була твердою. **Каптал** наклеюється зі сторони верхнього і нижнього **обрізів** книги.

В книгах, виданих на хорошому папері і в красивій палітурці, іноді є стрічка-закладка, яка називається **лясе**.

Оглянувши книжку із зовні, перейдемо до її внутрішньої частини. Відкривши палітурку, ми побачимо подвійний лист паперу, ліва сторона якого приклеєна до внутрішньої сторони палітурки, а права - вузькою смужкою до першої сторінки книги. Такий же лист є і в кінці книги, але ліва сторона приклеєна до останньої сторінки книги, а права - до палітурки. Цей подвійний лист називається **форзац**. Він служить для з'єднання палітурки з **книжковим блоком**. Деякі форзаци роблять з малюнками, тема яких відповідає змісту книги. **Фронтиспіс** - це малюнок, розташований поруч з титулом, на лівій сторінці. Він відображає характер усієї книги або є ілюстрацією до найважливішого епізоду. Це може бути також і портрет автора або головного героя твору.

Де кілька раз слово палітурка згадувалося як єдине ціле, але палітурка складається із окремих частин. На малюнку ви бачите її в розгорнутому вигляді. Дві картонні **сторонки** палітурної кришки з'єднує **спинка**.

Робиться спинка із спеціальної палітурної тканини.

Формат картонних сторонок береться дещо більший, ніж формат книжкового блоку. Це робиться для того, щоб виступи сторонки - **канти** - захищали книгу від механічних пошкоджень.

Всі книги складаються із листків, складених в зошити. Такі зошити у кількості 4-6 штук складають **книжковий блок**.

Є два швейні способи закріплювати книги і брошури. Це прошив **в тачку** і **в накидку**.

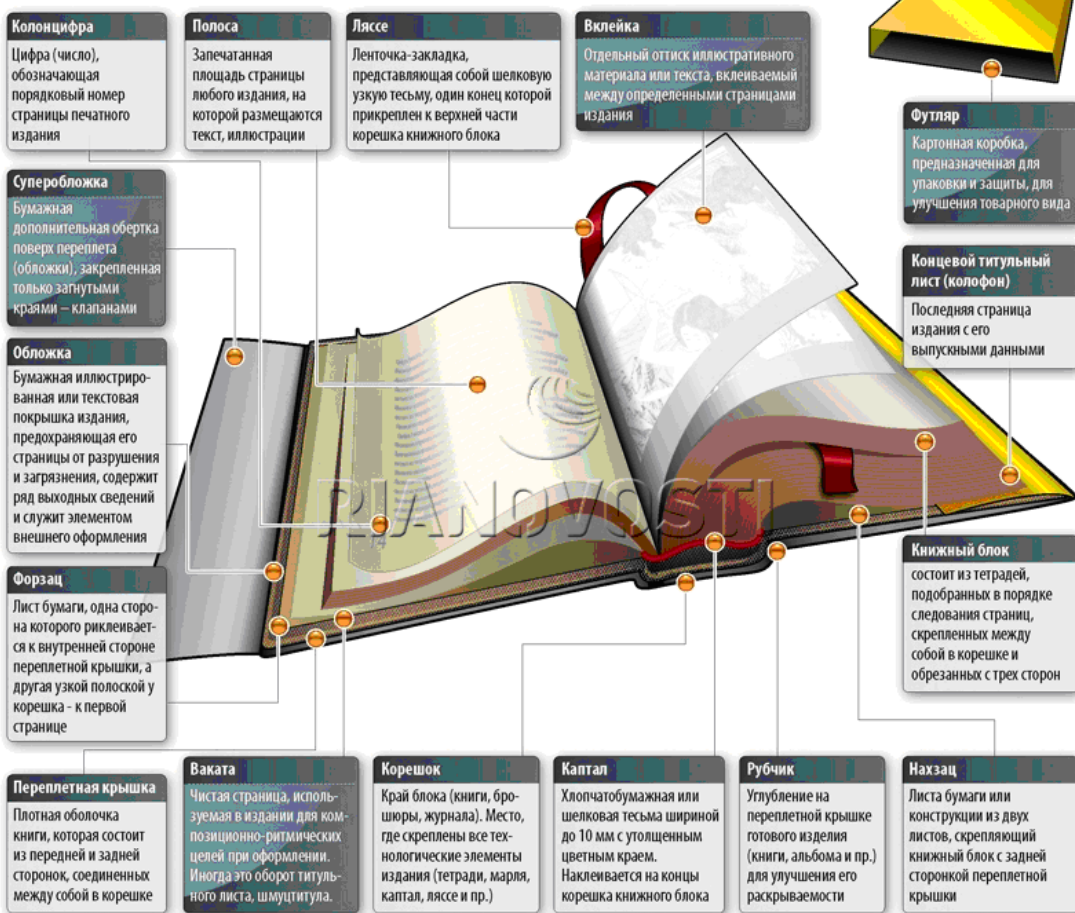
Кожний зошит книги має свій порядковий номер, позначений дрібним шрифтом в лівому нижньому куті першого листка. Ця нумерація називається **сигнатура**, наявність якої допомагає правильно підібрати зошити при оправі.

Перша сторінка книги називається **титульний лист** і містить основні дані про книгу: прізвище та ініціали автора, назву книги, назву видавництва, рік видання.

Остання сторінка, або зворот титульного листа містить всі вихідні дані повністю.

Анатомія книги

Носитель информации и основной вид полиграфической продукции

VI. Підсумок уроку.

Отже, сьогодні ви познайомилися з основними елементами книги. Знаючи як побудована книга ви легко зможете її відремонтувати. А як саме це зробити ми з вами поговоримо на наступному уроці.□□